

VELKÝ TEST ČESKÝCH ŠKOLÁKŮ

Autentické znění otázek z testu, v němž se výsledky dětí z roku 1996, resp. 2016 nejvíce lišily

Úspěšnost v %

1996 / 2016

↑ zlepšení ↓ zhoršení

Český jazyk

Určete počet souvětí v tomto odstavci:

Chlapečům zase, na rozdíl od rodičů, nevdají nepořádek. Sportují, hrají na kytaru, věnují se svým koníčkům a různým „mužským“ záležitostem. Nemají čas přenášet své věci z místa na místo. Proč jim za to zakazovat dejme tomu kino? Mezi horou špinavých ponožek pod postelí a filmem Everest, který nevidí, přece není žádná souvislost. Když už syn nedal ponožky vyprat, neměl by jít do školy bez nich?

35,6% / 30,4%

Ve kterých dvojicích je vztah prvního pojmu ke druhému stejný jako ve dvojici člověk – syn?

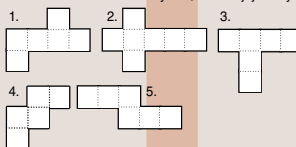
- 1. obličej – nos
- 2. zákaz – pokyn
- 3. věda – psychologie
- 4. hobby – sbírání známek
- 5. životní partner – manžel
- 6. domácí práce – pořádek
- 7. prádlo – ponožky
- 8. matka – dcera

61,8% / 64,7%

Matematika

Útvary 1. až 5. jsou tvořeny shodnými čtverci.

Které útvary jsou sítí krychle? (ohýbáním podle tečkových čar se z nich dá sestavit krychle, aniž se její stěny překrývají)

71,6% / 76,5%

Žebřík o délce 3,9 m je na vodorovné podlaze opřen o svislou stěnu tak, že jeho spodní konec je od stěny vzdálen 1,5 m. Jak vysoko žebřík sahá?

43,8% / 38,9%

Zdroj: Kalibro Projekt

Žáci byli letos lepší, nevíme ale proč

Srovnání generací žáků 9. tříd dopadlo po dvaceti letech dobře. A to přesto, že české děti daly v mezinárodním průzkumu najevo, že nemají školu rády.

Radka Hrdinová
reportérka MF DNES

Žáci letošních devátých tříd mají za sebou na dálku souboj se znalostmi o dvacet let starší generace a vyhráli ho. Ukázal to srovnávací test společnosti Kalibro. Můžeme za tím hledat lepší školu a lepší vzdělání?

Odpověď není tak jednoduchá, jak by se zdálo, myslí si Daniel Münich z výzkumného centra CER-GE-El při Akademii věd, který se problematikou vzdělávání zabývá. Nedá se pryč ani s jistotou říci, zda a do jaké míry k úspěchu dnešních patnáctiletých přispěly konkrétní změny, jimiž české školství za posledních dvacet let prošlo.

Místo osnov dostaly školy svobodu a mohou dělat vlastní vzdělávací programy a na školách se například vyučují dva cizí jazyky.

„Změna sice nastala celá řada, byly ale provedeny bez koncepce, dlouhodobé strategie,“ říká Jana Hrubá, dlouholetá šéfredaktorka Učitelských listů a zkušební učitelka, která vývoj českého školství popisuje od 90. let. Navíc si podle ní nedal nikdo práci s tím, aby učitelům vysvětlil, že změny jsou k lepšímu.

Chybí zpětná vazba

Výzkumníci se shodnou, že o tom, co se v systému českého školství skutečně děje a jaké to má dopady na vzdělávání, toho moc nevíme. „Chybí tu zpětná vazba, jen málo se investuje do výzkumu,“ je přesvědčen Daniel Münich. Další problém je podle něj to, co nazývá dvojkolejností českého školství. „Papírově sice máme jiný systém než před dvaceti lety, ale skutečnost ve třídách je jiná,“ říká Daniel Münich.

Prestížní mezinárodní výzkumy, kterých se Česká republika účastní, ukazují na jednu výraznou okolnost. Totiž na to, že školní úspěch českých dětí více než v jiných zemích závisí na jejich rodičích, především na jejich vzdělání.

Na úspěchu letošních devátáků se proto podle Münicha s velkou pravděpodobností podílelo i to, že více rodičů (především matek) má diplom z vysoké školy. Upozorňuje však na to, že děti těchto vzdělaných a ambiciózních rodičů ze základních škol odcházejí. Nejen na

víceletá gymnázia, ale nově také na soukromé základní školy.

Ve starém duchu

Problém není to, že by v Česku nebyly vynikající základní školy, ale v tom, že je jejich úroveň značně nevyrovnaná. Usuzovat z průměrných čísel na to, jak základní školství funguje, je proto ještě osidnější než jinde. Na stovky a tisíce učitelů, kteří se inspiřují moderními přístupy ke vzdělávání, podle Hrubé připadá obrovský počet škol, jež dál vzdělávají postaru.

„Změna se daří spíš jednotlivcům a školám s osvětlivým ředitelem, většina se drží zuby nehty starých způsobů,“ říká Hrubá.

V tom, že učitelé vnitřně nepřijali potřebu změny a že nikdo nesleduje, kam se konkrétní školy posunují, vidí mimo jiné důvod, proč české děti nemají školu rády. V tomto ohledu jí daly před několika lety za pravdu výsledky v mezinárodním výzkumu PISA, v němž děti mimo jiné odpovídaly, jak rády chodí do školy a jak rády se učí. Ty české daly škole čistou pětku.

„Přitom hlavní je, aby se děti naučily učit a učily se rády. Učit se budou muset celý život, aby uspěly,“ dodává Hrubá.

Zuzana
1996

První test psali ještě i žáci 8. tříd. 9. třída byla povinná teprve rok.

Český jazyk
58,4%

Matematika
49,1%

Humanitní základ
53,1%

Přírodovědný základ
54,6%

Angličtina
61,7%

Foto: Radek Chmel, MAFRA

Generace devátáků roku 1996 začala ještě ve škole s obrazy Gustáva Husáka....

1987-88

Devátáci z roku 1996

1989

V ČSSR padl režim komunistů. Změny byly na dohled.

1990

Vzniklo první víceleté gymnázium. Dobrá, či zlá věc?

1990

Stop povinné ruštině. Jazyky se začaly učit jinak a více.

1992

Česko se oficiálně připojilo k celosvětové síti internet.

1995

Velká změna v systému. Škola je povinná na 9 tříd.

1996

První test